7. Glosar de entopice şi apelative

adăpătoare = loc dintr-o apă curgătoare unde se adapă vitele; *afiniş* = loc cu mulți afini; *apă* = apă curgătoare; *arşiță* = locul unde a ars o pădure; *argea* = bordei; lemn gros pe marginea ulucului pe care se transportă buştenii la vale de pe munte; lemn pus pe marginea unui drum forestier ca să se poată târî pe el buştenii cu vitele (cf. ARVINTE, T., 137), *bahnă* = loc mlăştinos; *barieră* = locul păzit de la intrarea într-o localitate; *bârlog* = vizuină, ascunzătoare; *bâtcă* = deal cu formă rotunjită; înălțime rotunjită pe culmea unui deal; *bivolăria* = locul unde pasc / păşteau bivolii; *boişte* = loc de luptă; loc unde se bat peştii; *bolătău* = baltă; teren mlăştinos; *bordei* = locuință în pământ; locuință mică, sărăcăcioasă; *borte* = locuri adâncite în pământ, scobituri, gropi; *branişte* = moşie mănăstirească sau domnească; pădure în care este interzisă tăierea copacilor sau păşunatul vitelor; *brădițel* = loc cu mulți brazi; *budăi* = uluc de fântână făcut într-un trunchi de copac scobit; *bulgărie* = locul unde se cultivă legume; *bursucărie* = locul unde îşi fac bursucii vizuini, locul cu mulți bursuci; *bursuna* = rugină roşie-portocalie, cu pete lucitoare, ce se găseşte la munte pe pâraie (cf. DA, unde este atestată doar forma de pl., *bursune*); *canton* = locuința pădurarului; *cap* = locul unde începe sau se sfârşeşte o poiană, un plai, un pârâu; vârf; *castelul de apă* = construcție în formă de turn care serveşte ca depozit de apă; *căldare* = groapă mare, teren adâncit; *cărare* = drum îngust, pe care se merge numai cu piciorul; *căşiță* = construcție din lemn la malul apei, pentru ca apa să nu rupă din țărm sau pentru a se aduna apa care duce buşteni la vale (cf. RUSU, E., 141); *cătun* = grup de case, mai mic decât satul; *cerbărie* = loc unde sunt ținuți cerbi; *cerdac* = clădire mică izolată, aşezată pe o înălțime; *chilie* = cameră mică unde locuiesc călugări (într-o mănăstire); *coastă* = partea de deal cuprinsă între poale şi vârf; *cobor* = drum care coboară; *colac* = locul unde apa râului se întoarce puțin înapoi; *cot* = locul unde o apă sau un drum îşi schimbă brusc direcția; *culme* = partea cea mai înaltă a unui deal; *cur* = partea dinapoi a unui deal; *curătura* = loc curățat de cioate şi copaci, pentru a fi utilizat la păşunat sau ca fâneață; *dâmb* = ridicătură de pământ mai mică decât dealul; *deal* = ridicătură de teren mai mică decât muntele; *dohotărie* = locul unde se făcea dohot din coajă de mesteacăn; *dolie* = văioagă între două dealuri; partea lină a unui râu de munte (cf. SCRIBAN, D., 440); depresiune de teren; vâlcea (cf. EREMIA, D., 64); *dos* = partea dinapoi a unui deal; partea dinspre miazănoapte a dealului; *drum* = fâşie de teren pe unde merg maşini şi căruțe; *dumbravă* = pădure de stejar; *fântână* = izvor adâncit şi pietruit; puț; *făgețel* = pădurice de fagi tineri; *făgiş* = pădure de fagi; *fund* = locul unde se termină un sat, un drum; partea dinspre izvor a unei ape; *furcituri* = loc unde se bifurcă o apă sau o culme; *gârlă* = apă

BDD-B809-08 © 2011 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:55 UTC)

curgătoare de mărime mijlocie; braț al unei ape curgătoare; *găinărie* = loc unde se cresc găinile; *găvan* = adâncitură mare pe un teren, cu marginile rotunjite; *groapă* = loc adâncit, gaură mare în pământ; *grohotiş* = grămadă de pietre, stânci sau nisip; *gură* = locul unde o apă se varsă în alta; *hatic* = loc de şosea; *herghelie* = crescătorie de cai; *humărie* = loc de unde se ia humă; *iaz* = apă stătătoare, formată pe cursul unei ape curgătoare; *iepărie* = locul unde pasc iepele; *imaş* = terenul cu iarbă folosit pentru păşunat; *izlaz* = locul folosit ca păşune; *izvor* = loc de unde iese la suprafață o apă; apă mică; *jgheab* = un izvor a cărui apă se scurge printr-o țeavă într-un trunchi de copac scobit; *lemnărie* = cantitate mare de lemne; loc unde se țin lemnele; *livadă* = terenul plantat cu pomi fructiferi; *luncă* = şesul aflat de-a lungul unei ape curgătoare; *lupărie* = locul unde trăiesc sau se adună lupii; *lutărie* = locul de unde se ia lut; *mahala* = cartier (mărginaş) al unui oraş; *mal* = margine (îngustă) situată de-a lungul unei ape; ridicătură de pământ cu coaste abrupte; *măgură* = deal înalt, munte; *mălăişte* = loc cultivat cu mălai sau porumb; *mănăstire* = aşezământ religios; *măngălărie* = loc unde se făcea mangan; *metoc* = mănăstire mică; *mladă* = pădure tânără, loc cu multă răchită; *moşie* = suprafață mare de teren aflată în stăpânirea boierului, mănăstirii sau satului; *movilă* = ridicătiră de teren mai mică decât dealul; *munte* = ridicătură mare de teren, mai înaltă decât dealul; *obcină* = culme de deal sau munte; *pârâu* = apă curgătoare mică; *pârlitură* =loc ars de foc sau de soare; *pârloage* = teren arabil lăsat nelucrat; *pădure* = întindere mare de teren acoperită de copaci; *picior* = culme mai mică a unui deal, care coboară din vârf sau din culmea mare până la poale; *plai* = culmea unui munte; munte, deal mare; *plan* = teren arabil, tarla; *poale* = partea de jos a unui deal sau munte; *pod* = construcție fixă care leagă malurile unei ape pe unde se trece apa; *poiană* = suprafață de teren fără copaci în interiorul unei păduri; *ponor* = terenul accidentat de pe coasta unui deal; *porcărie* = loc cu mulți porci sălbatici; *prisacă* = locul unde sunt aşezați stupii; *prisos* = bucată de teren rămasă după împărțirea pământului; *prund* = terenul de pe marginea unei ape, acoperit cu pietriş; *râpă* = coastă abruptă a unui deal, unde s-a surpat pământul; *râu* = apă curgătoare mare; *răchitiş* = loc cu multă răchită; *răclărie* = loc unde buştenii erau trimişi la vale pe nişte racle (*raclă* 'porțiune de uluc (pe care vin lemnele de pe munte la vale) cât ține lungimea unui singur lemn între două căşițe (picioare care susțin ulucul)' (ARVINTE, T., 163); *răscol* = loc unde se separă oile toamna; *rediu* =pădure mică şi tânără; *runc* = loc unde s-a tăiat pădurea şi s-a curățat de cioate; deal cu vârful despădurit; *ruptură* = loc unde coasta unui deal s-a rupt şi coboară în pantă repede; loc surpat; *saivan* = adăpost (de iarnă) pentru oi sau vite; *sărătură* = teren bogat în săruri minerale solubile; *schit* = aşezare monahală, mai mică decât mănăstirea; *sihlă* = pădure tânără şi deasă; *silişte*= loc unde a fost un sat; *slatină* = izvor de apă sărată; *smidă* = desiş format din arbori tineri, tufişuri, zmeuriş; *stână* = aşezare a ciobanilor; *stâncă* = bucată mare de piatră (în munți); *stanişte* = loc umbros unde se odihnesc vitele la amiază când sunt la păşune; *stradă* = drum (asfaltat sau pavat) în interiorul unei localități; *strugărie* = loc cu rugi (< *strug* 'tulpină târâtoare, rug' (cf. NUȚĂ, T., 5; BRÂNCUŞ, I.C., 175) + suf. colectiv *-ărie*); *şipot* = izvor a cărui apă tâşneşte cu putere; țeavă prin care curge apa unui izvor; *şosea* = drum pietruit sau asfaltat; *şpănărie* = loc unde se găsea lemn bun pentru

BDD-B809-08 © 2011 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:55 UTC)

șpan; *tarla* = suprafață de teren arabil; *tihăraie* = loc râpos; *trup* = întindere mare de pământ; *țarină* = terenul arabil al unei localități; *țintirim* = cimitir; *uliță* =drum în interiorul unui sat, cu case pe margini; *uluc* = izvor a cărui apă se scurge într-un trunchi de copac scobit, folosit pentru adăpatul vitelor; *urzicărie* = loc cu multe urzici; *vale* = adâncitura de teren străbătută de o apă curgătoare; apă curgătoare; *vârf* = partea cea mai înaltă a unui deal sau munte; *vărărie* = locul unde se extrage piatra de var sau unde se arde aceasta; *velniță* = instalație rudimentară de preparare a țuicii; *vulpărie* = locul unde sunt multe vulpi sau unde se pun capcane pentru vulpi; *zimbrărie* = rezervație de zimbri.

Unele dintre entopicele prezentate, regăsite în toponimia din bazinul hidrografic al Neamțului, nu mai sunt cunoscute de către localnici: *argea*, *bursună*, *căşiță*, *dolie*, *hatic*, *măgurice*, *prisos*, *rediu*, *ruiniş*, *runc*, *silişte*.

BDD-B809-08 © 2011 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:55 UTC)